

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Π/ΘΜΙΑΣ, Δ/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

**ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ &
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Π.Ε.**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΕΚΠ/ΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση : Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 15180 – Μαρούσι
Ιστοσελίδα : <http://www.minedu.gov.gr/>
Email : spudonpe@minedu.gov.gr
Πληροφορίες : Αικ. Γκουνέλα
: Ε. Κουταλέλη
Τηλέφωνο : 210 344 2248
: 210 344 2247

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

Μαρούσι, 16-4-2021

Αρ. Πρωτοκόλλου: Φ20/44311/Δ1

- ΠΡΟΣ : 1. Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης της χώρας**
2. Συντονιστές Εκπ/κου Έργου Π.Ε. (μέσω των Περιφερειακών Δ/νσεων Εκπ/σης)
3. Διευθύνσεις Π.Ε. της χώρας
4. Σχολικές Μονάδες Π/θμιας Εκπ/σης της χώρας (μέσω Δ/νσεων Π.Ε.)

ΚΟΙΝ.: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
info@iep.edu.gr

ΘΕΜΑ : «Οδηγίες αναφορικά με τον προγραμματισμό της εκπαιδευτικής λειτουργίας και τη διαχείριση της ύλης διαρκούς της πανδημίας (Covid-19).»

Σχετ. : Το με αρ. πρωτ. Υ.ΠΑΙ.Θ. 38910/Δ1/06-04-2021 εισ. έγγραφο

Σας γνωρίζουμε ότι βάσει της υπ' αριθ. **16/01-04-2021** πράξης του ΙΕΠ, για την οποία ελήφθησαν υπ' όψη:

- α. οι ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας του εκπαιδευτικού έργου - τόσο σε παιδαγωγικό, διδακτικό και μαθησιακό όσο και σε ψυχοκοινωνικό επίπεδο- από τον Μάρτιο 2020 έως και σήμερα,**
- β. τα δεδομένα που συλλέχθηκαν κατά την πρώτη φάση καταγραφής της ύλης (έως 18 Μαρτίου 2021),**
- γ. οι οδηγίες διδασκαλίας που δόθηκαν κατά την έναρξη του τρέχοντος σχολικού έτους,**
- δ. το γενικότερο εκπαιδευτικό πλαίσιο και οι κείμενες διατάξεις σχετικά με τη λειτουργία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης,**

ορίζονται ανά θεματικό άξονα τα ακόλουθα:

1. Ψυχοκοινωνική υποστήριξη των μαθητών/μαθητριών

Η πολλαπλή ψυχοκοινωνική και συναισθηματική υποστήριξη των μαθητών/μαθητριών λόγω της μακράς εξέλιξης της πανδημίας Covid-19 θεωρείται σημαντική, προκειμένου να διαχειριστούν αποτελεσματικά τα νέα δεδομένα της καθημερινότητάς τους και συνεπώς να προσαρμοστούν στις ιδιαίτερες επικρατούσες συνθήκες. Επομένως, πρωταρχικός και θεμελιώδης στόχος κατά την παιδαγωγική διαδικασία είναι η αναγνώριση, η έκφραση και η διαχείριση των συναισθημάτων με στόχο την προαγωγή της ψυχικής υγείας και της ψυχικής ανθεκτικότητας στο πλαίσιο της σχολικής ζωής. Για τον σκοπό αυτό προτείνεται με την επανέναρξη της διά ζώσης διδασκαλίας να δοθεί έμφαση σε δραστηριότητες που αφορούν σε συναισθηματικές δεξιότητες αντιμετώπισης και διαχείρισης αγχογόνων και κρίσιμων καταστάσεων. Επίσης, είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση σε δραστηριότητες που αφορούν την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων

και την ψυχοκοινωνική ενδυνάμωση των μαθητών/μαθητριών, καθώς η επικοινωνία και η θετική αλληλεπίδραση με τα άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας, η ικανότητα συνεργασίας, η ενσυναίσθηση, η προσαρμοστικότητα, η ευελιξία και η ικανότητα επίλυσης κοινωνικών θεμάτων σε έναν κόσμο που συνεχώς μεταβάλλεται αποτελούν ισχυρό πυλώνα της σύγχρονης εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ως εκ τούτων, προτείνεται κατά τη συγκεκριμένη συγκυρία ο/η εκπαιδευτικός να λειτουργεί με την παιδαγωγική ευρύτητα και ευελιξία που διακρίνει τον ρόλο του, ενδυναμώνοντας τις κοινωνικές και ψυχοσυναισθηματικές δεξιότητες των μαθητών/μαθητριών. Σε αυτό το πλαίσιο ο/η εκπαιδευτικός καλείται, λαμβάνοντας υπόψη τα ηλικιακά και μαθησιακά χαρακτηριστικά των μαθητών/μαθητριών, καθώς και τις επικρατούσες συνθήκες στη σχολική τάξη/μονάδα και στο ευρύτερο οικογενειακό/κοινωνικό περιβάλλον των μαθητών/μαθητριών, να επιλέγει και να αξιοποιεί τις μεθόδους διδασκαλίας, μάθησης, επικοινωνίας και συνεργασίας που κρίνει κατάλληλες και σκόπιμες για τις ανάγκες των μαθητών/μαθητριών του.

Αναλυτικότερες Οδηγίες σχετικά με την υποστήριξη της ψυχοκοινωνικής προσαρμογής των μαθητών/μαθητριών στις παρούσες συνθήκες κατά την επιστροφή στη διά ζώσης διδασκαλία εκπονήθηκαν από επιστημονική ομάδα του Εργαστηρίου Σχολικής Ψυχολογίας του Τμήματος Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ υπό τη διεύθυνση της Καθηγήτριας Σχολικής Ψυχολογίας κας Χρυσής Χατζηχρήστου και επισυνάπτονται ως **Παράρτημα Ι** με θέμα «**Ενισχύοντας την ψυχοκοινωνική προσαρμογή των παιδιών κατά την επιστροφή στο σχολείο στην περίοδο της πανδημίας COVID-19**». Στο εν λόγω κείμενο δίδονται εξειδικευμένες οδηγίες για την υποστήριξη της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης και προσαρμογής των μαθητών/μαθητριών κατά την επιστροφή στο σχολείο, μέσω της ανάλυσης των παραμέτρων που σχετίζονται με την ψυχοκοινωνική προσαρμογή και ψυχική υγεία των μαθητών/-τριών σε περίοδο πανδημίας και της παροχής προτάσεων για δράσεις και παρεμβάσεις από την πλευρά των εκπαιδευτικών με στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση της κατάστασης και την ουσιαστική βοήθεια και ψυχοκοινωνική υποστήριξη των μαθητών/μαθητριών.

2. Διάγνωση μαθησιακής κατάστασης και διαχείριση ύλης και ενδεχόμενων μαθησιακών κενών

Η διαδικασία της επιστροφής των μαθητών/μαθητριών και των εκπαιδευτικών στη διά ζώσης λειτουργία της σχολικής τάξης διέρχεται μέσω μίας αρχικής περιόδου προσαρμογής όχι μόνο σε ψυχοκοινωνικό επίπεδο, αλλά και σε μαθησιακό/διδασκτικό επίπεδο. Για τον σκοπό αυτό η συνεργασία των εκπαιδευτικών που διδάσκουν στην ίδια τάξη, η επικοινωνία και συνεννόηση μεταξύ όλων των μελών του Συλλόγου διδασκόντων/-ουσών είναι απαραίτητη προκειμένου να κερδηθεί το υπόλοιπο διάστημα του διδακτικού έτους και να λειτουργήσει ως γέφυρα για τη μετάβαση στην επόμενη σχολική χρονιά. Επιπρόσθετα, η συνεργασία των Συντονιστών/-στριών Εκπαιδευτικού Έργου με τις σχολικές μονάδες ευθύνης τους θα πρέπει να είναι πιο ζωντανή και άμεση από κάθε άλλη φορά.

2.1. Διαδικασία ενεργού εμπλοκής των μαθητών/μαθητριών, διάγνωσης αφομοίωσης & ανακεφαλαίωσης της ύλης

Προκειμένου, λοιπόν, να διαπιστωθεί η αφομοίωση της ύλης από την πλευρά των μαθητών/μαθητριών, προτείνεται κατά την έναρξη των διά ζώσης μαθημάτων, και κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού, να δοθεί έμφαση στα ακόλουθα:

- ✓ **Επιλογή, ως επί το πλείστον, δραστηριοτήτων που επικεντρώνουν και ενθαρρύνουν την εμπλοκή και ενεργό συμμετοχή των μαθητών/μαθητριών στη μαθησιακή διαδικασία.**
- ✓ **Επιλογή δραστηριοτήτων που διευκολύνουν τη διάγνωση της μαθησιακής κατάστασης, δηλαδή των γνώσεων και δεξιοτήτων των μαθητών/μαθητριών καθώς και της ύπαρξης ενδεχόμενων μαθησιακών κενών.**
- ✓ **Επιλογή ανακεφαλαιωτικών δραστηριοτήτων με ιδιαίτερη έμφαση σε κεντρικά σημεία της ύλης τα οποία αναδεικνύονται από τις οδηγίες που δόθηκαν στην αρχή της σχολικής χρονιάς (αναφορικά με τα μαθήματα στα οποία πραγματοποιήθηκε καταγραφή της ύλης τα κεντρικά σημεία εξειδικεύονται στο συνημμένο Παράρτημα ΙΙ).**

Ιδιαίτερα, η διαδικασία της διάγνωσης υπόκειται στην κρίση του/της εκπαιδευτικού ο/η οποίος/οποία μπορεί, λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιολογία της τάξης του/της και τις ανάγκες των μαθητών/μαθητριών, να επιλέξει μεταξύ εναλλακτικών μεθόδων και εργαλείων εκείνα που θεωρεί τα καταλληλότερα για τον σκοπό αυτό (π.χ. προφορικές ή γραπτές ερωτήσεις, διάλογο, ομαδικές εργασίες, ολιγόλεπτο διαγνωστικό κριτήριο (τεστ), ανακεφαλαιωτικές ασκήσεις, δραστηριότητες από τα εμπλουτισμένα σχολικά εγχειρίδια κ.ά.). Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί τόσο κατά τη διαγνωστική όσο και κατά την ανακεφαλαιωτική διαδικασία για τους/τις μαθητές/μαθήτριες που το επόμενο σχολικό έτος θα μεταβούν στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα ή στην τάξη ολοκλήρωσης των εγκύκλιων σπουδών τους, ώστε να προετοιμαστούν για τις διαδικασίες που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν κατά το επόμενο διδακτικό έτος.

2.2. Οδηγίες για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση – κεντρικά σημεία ύλης

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω και για την καλύτερη οργάνωση του εκπαιδευτικού έργου μέχρι τη λήξη του τρέχοντος διδακτικού έτους, δίδονται περαιτέρω οδηγίες για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (βλ. συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ αναφορικά με την Προσχολική Εκπαίδευση & την με αρ. πρωτ. Φ.20/25503/Δ1/04-03-2021 Υπουργική Απόφαση με θέμα «Πλαίσιο προτάσεων και κατευθύνσεων για την εκπαιδευτική λειτουργία και τη διαχείριση της ύλης του Δημοτικού Σχολείου διαρκούσης της πανδημίας Covid - 19», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την με αρ. 12/11-03-2021 Πράξη του Δ.Σ. του Ι.Ε.Π.). Επισημαίνεται ότι οι οδηγίες που ακολουθούν εστιάζουν σε κεντρικά σημεία της ύλης, τα οποία κρίνονται θεμελιώδη για την επιτυχή μετάβαση των μαθητών/μαθητριών στην επόμενη τάξη και ως εκ τούτου θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη διδασκαλία και την εμπέδωσή τους από τους/τις μαθητές/μαθήτριες.

Παρακαλούνται οι Διευθυντές/τριες για την ενημέρωση των εμπλεκομένων.

Επισυνάπτονται Παραρτήματα Ι, ΙΙ

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΖΩΗ ΜΑΚΡΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού.
2. Γραφείο Υφυπουργού.
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Π.Ε., Δ.Ε. & Ειδικής Αγωγής.
4. Γενική Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε. & Δ.Ε.
5. Διεύθυνση Σπουδών, Προγραμμάτων & Οργάνωσης Π.Ε. – Τμήμα Α'
6. Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής & Εκπαίδευσης .
7. Αυτοτελής Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης – Τμήμα Α'
8. Αυτοτελές Τμήμα Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων.
9. Αυτοτελές Τμήμα Συντονισμού και Παρακολούθησης Εκπαίδευσης Προσφύγων.
10. Δ/ση Παιδείας Ομογενών Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και Μειονοτικών Σχολείων.